

Huvudman

Svalövs Montessori Ekonomisk förening, organisationsnummer 769600-9328
kansli@svalovsmontessori.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Svalövs Montessoriskola i Svalövs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Svalövs Montessori Ekonomisk förening att senast **måndagen den 2 september 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande stöd och skolans arbete med att skapa trygghet och studiero. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Svalövs Montessori Ekonomisk förening inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Svalövs Montessori Ekonomisk förening ska vidta följande åtgärder

Stöd

1. Se till att rektorn, för varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn, startar en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som kommit in till rektorn under perioden den 21 februari 2024 till och med den 23 augusti 2024 samt vilket datum utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).

2. Se till att rektorn, eller den rektorn överlåtit beslutanderätten till, fattar beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram för det fall en utredning visar att en elev inte är i behov av särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som har fattats under perioden den 21 februari 2024 till och med den 23 augusti 2024. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 9 § skollagen).

Skolans arbete med att skapa trygghet och studiero

1. Se till att rektorn följer upp elevernas trygghet i skolmiljön, analyserar vilka hinder som finns för att elever ska vara trygga samt utifrån uppföljningen och analysen av vilka behov som finns i verksamheten, beslutar om åtgärder som ska vidtas. Inkom med en redogörelse för uppföljningen, analysen och beslutade samt genomförda åtgärder (4 kap. 3 och 4 §§, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6 och 7 §§ skollagen).
2. Se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling som innehåller en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).
3. Se till att skolans plan mot kränkande behandling upprättas, följs upp och ses över under medverkan av eleverna (2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling [2006:1083]).
4. Se till att lärare och annan personal som får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn och att rektorn anmäler detta till huvudmannen. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt hur många anmälningar som kommit in under perioden den 21 februari 2024 till och med den 23 augusti 2024. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 10 § skollagen).
5. Se till att rektor utreder saken då en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse. Med utgångspunkt i vad som framkommit vid utredningen ska rektorn därefter se till att åtgärder vidtas för att få eleven att ändra sitt beteende. För varje sådan utredning som startas ska samråd ske med elevens vårdnadshavare. Rektorn ska dokumentera hur många utredningar som startats under perioden den 21 februari 2024 till och med den 23 augusti 2024. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 9 och 10 §§ skollagen).

6. Se till att beslut om avstängning fattas skriftligt och att ett sådant beslut fattas av rektorn. Av beslutet ska framgå datum för beslut och vem som varit beslutsfattare. Det ska även finnas en klargörande motivering om det inte är uppenbart obehövt samt en överklagandehänvisning. Skolenhetens senaste beslut om avstängning ska, i förekommande fall, ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 14 - 16 §§ och 5 kap. 24 § skollagen, 29 kap. 10 § skollagen samt 31 -32 §§ förvaltningslagen [2017:900]).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser modersmålsundervisning och områdena grundläggande förutsättningar för skolenheten, förutsättningar för utbildningen vid skolenheten samt styrning och utveckling av utbildningen.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:3519) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden hösten 2023 inlett en tillsyn av Svalövs Montessoriskola i Svalövs kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Svalövs Montessoriskola följer gällande bestämmelser om modersmålsundervisning, stöd, skolans arbete med att skapa trygghet och studiero, grundläggande förutsättningar för skolenheten, förutsättningar för utbildningen vid skolenheten samt styrning och utveckling av utbildningen.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och skolledningen, det vill säga rektor och skolans två utbildningsledare, samt lektionsobservationer mellan den 12 och 14 september 2023. Svalövs Montessoriskolas verksamhet bedrivs i två skolbyggnader, Mellanskolan med elever i årskurserna F – 5 och Storskolan med elever i årskurserna 6 – 9. Kompletterande intervju med rektorn genomfördes den 25 oktober 2023. Inom ramen för tillsynen har även representanter för huvudmannen intervjuats, den 4 oktober 2023. Som en del av tillsynen har dokumentation granskats, bland annat utdrag ur betygs katalog, utredningar avseende särskilt stöd, åtgärdsprogram, skolans plan mot kränkande behandling, ordningsregler, skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning anmälningar och utredningar avseende kränkande behandling samt frånvaroutredningar. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen följa upp verksamheten och se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 3 och 7 §§ skollagen).

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska enligt 2 kap. 9 § skollagen ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar vidare enligt 4 kap. 4 § skollagen för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen.

Föreläggande

Stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Garanti för tidiga stödinsatser

Lärare på Mellanskolan och representanter för elevhälsan uppger att de använder sig av det nationella kartläggningmaterialet, det nationella bedömningsstödet och nationella prov. Enligt representanter för elevhälsan har specialläraren varit med och genomfört vissa bedömningar i svenska och matematik. Elevhälsan ser även över resultaten från bedömningsstöden och vidtar åtgärder utifrån resultaten. Om det finns en indikation på att en elev, utifrån bedömningsstöden, inte kommer uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i aktuellt ämne observerar elevhälsan eleven och pratar med läraren om hur de bäst kan stötta eleven. Oftast resulterar det i extra anpassningar. Vidare uppger lärare att information om elevernas extra anpassning överförs till ansvarig lärare mellan årskurserna 3 och 4. I slutet av läsåret går ansvariga lärare igenom alla elever, både kunskapsmässigt och socialt.

Skolledningen bekräftar att en överlämning avseende information om elevers extra anpassningar görs vid övergång till mellanstadiet och tillägger bland annat att även elevhälsan är involverad i detta arbete.

Extra anpassningar

Lärare ger flera exempel på hur de arbetar med extra anpassningar i undervisningen, till exempel individ- och gruppanpassad undervisning utifrån elevernas kunskapsnivå, anpassat läromedel och flexibla placeringar i klassrummet.

Representanter för elevhälsan uppger att de är involverade i arbetet med extra anpassningar genom diskussioner på teammöten en gång i veckan. Då diskuterar de, tillsammans med lärarna, vilka extra anpassningar en elev har eller ska få alternativt som ska tas bort. Elevernas extra anpassningar dokumenteras i elevernas individuella utvecklingsplan vilket bland annat innebär att skolan kan följa elevens utveckling.

Rektorn bekräftar att skolan arbetar med extra anpassningar på det sätt som lärare och elevhälsan beskriver och tillägger att arbetet med extra anpassningar fungerar väl i verksamheten. Skolan testar, utvärderar och reviderar de extra anpassningar som sätts in.

Anmälan till rektor om behov av särskilt stöd

Lärare uppger att de anmäler elever som de befarar inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar, till rektorn. Rektor får denna information vid teammötena där rektorn deltar varje eller varannan vecka. Lärarna kan även meddela rektorn när som helst om de känner oro för att en elev inte kommer att nå målen för utbildningen, och de tillägger att såväl rektorn som elevhälsans representanter ofta ställer frågor om hur det går för eleverna.

Representanter för elevhälsan uppger att lärarna signalerar till dem om elever som de befarar inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar, vid de veckovisa teammötena. Elevhälsan tar sedan upp dessa elever vid sina möten där även rektorn och skolans två utbildningsledare deltar. Elevhälsans representanter får även information om eleverna vid de kunskapsavstämningar som genomförs två gånger per termin. Elevhälsans representanter säger att det är en skyndsam process från det att lärare signalerar till dess informationen når rektorn.

Skolledningen uppger att de, i samband med teammöten som genomförs en gång i veckan, får information om en lärare befarar att de extra anpassningar som eleverna får inte är tillräckliga för att en elev ska uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömningar av kunskaper som minst ska uppfyllas. Vid dessa möten deltar även skolans specialpedagog. Lärarna kan även signalera till ansvarig utbildningsledare vid klassrumsbesök.

Utredning om elevers behov av särskilt stöd

Av betygskatalogen för läsåret 2022/2023 framgår att 36 elever inte når upp till betygskriteriet E i ett eller flera ämnen vid terminsbetyget höstterminen 2022. Vid samma betygstillfälle får dessutom sex elever streck i ett eller flera ämnen. Motsvarande antal elever som får betyget F vårterminen 2023 är 31 elever. Av dem gick tolv elever ut årkurs 9 våren 2023. Vid Skolinspektionens besök finns det alltså 19 elever på skolan som har fått ett eller flera F i sitt terminsbetyg. Flera av dessa har fått ett eller flera F vid båda betygstillfällena.

Samtliga intervjugrupper uppger att det inte finns utredningar avseende behov av särskilt stöd för de elever som hade F i ett eller flera ämnen förra läsåret men enligt representanter för elevhälsan och rektorn har de pratat om extra anpassningar för eleverna.

Lärare uppger att de, när de meddelat rektorn att de befäror att en elev inte kommer att nå de betygs- eller bedömningskriterier som minst ska uppfyllas, får till svar att det beror på att lärarna brister i strategier och strukturer och att lärarna själva får hitta strategier och strukturer för att hjälpa eleven. Lärare uppger vidare att de får samma svar om de på nytt meddelar rektorn att en elev, trots att de ändrat strategi och struktur, inte når de betygs- eller bedömningskriterier som minst ska uppnås. Lärare på Mellanskolan uppger att det finns elever som de har gjort rektorn uppmärksam på i årskurs 1 men där det fortfarande inte har hänt någonting när eleverna går i årskurs 2 eller 3. En lärare berättar att det finns elever i årskurs 5 där hen har påtalat sedan ett år tillbaka att deras behov av stöd behöver utredas men där ingenting händer. När lärarna frågar varför det inte startas någon utredning får de till svar att det är kö till logoped och skolpsykolog och att det har varit corona. Enligt lärare får de ibland även höra att även om eleven får en diagnos så kan skolan ändå inte göra mer för eleven, att skolan redan gör allt den ska göra och att det inte finns något mer att göra. Lärare berättar vidare att de förra året signalerade om ett flertal elever men att de fick till svar från rektorn att det var för tidigt att utreda eleverna och att rektorn vill att de ska vänta med att göra utredningar till årskurs 5, eller i undantagsfall årskurs 4. Lärare uttrycker också att det är först när eleverna kommer till Storskolan som det händer något och att det är först då som elevernas studieprestation tas upp.

Elevhälsans representanter uppger att det alltid startas en utredning om särskilt stöd när en lärare signalerar att en elev riskerar att inte nå målen eller om sådan information framkommer vid en kunskapsavstämning. Inom ett par veckor från det att informationen inkommit startar elevhälsoteamets representanter en utredning. Ibland kan elevhälsoteamet behöva undersöka lite annat kring eleven innan en utredning om särskilt stöd startas eftersom elevens studiesituation kan bero på elevens mående och inte bara på lärandet.

Skolledningen uppger att det inte alltid startas en utredning efter att en lärare signalerat att hen befäror att en elev inte kommer nå de kriterier som ska uppnås utan det beror på problematiken och varför eleven inte når målen. Om det beror på att eleven vägrar ta till sig de extra anpassningar som ges eller att eleven inte är på plats i skolan så startas ingen utredning om särskilt stöd. Detsamma kan gälla för elever som inte gör något skolarbete på lektionerna. På fråga från Skolinspektionen om det är korrekt uppfattat att skolledningen först gör en bedömning av skälet till att en elev inte når de kriterier som ska uppnås svarar rektorn ja och tillägger att elevhälsan har samtal med familjen och eleven. Rektorn uppger vidare att problemet är att de tillämpar extra anpassningar "in absurdum" vilket leder till att de inte lever upp till lagstiftningens krav. I de fall det startas en utredning uppger skolledningen att elevhälsans olika kompetenser är involverade.

Åtgärdsprogram och beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram

Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionens tagit del av går det att utläsa vilket behov av särskilt stöd som eleven har, vilka åtgärder som eleven ska få, ansvarig för uppföljning och utvärdering samt datum för detta. Av åtgärdsprogrammet framgår också att elev och vårdnadshavare medverkat i utarbetandet av åtgärdsprogrammet. Åtgärdsprogrammet innehåller även en överklagandehänvisning.

Representanter för elevhälsan uppger att det är rektorn som skriver åtgärdsprogrammen efter det att specialpedagogen gjort en pedagogisk kartläggning och utifrån den lämnat förslag på åtgärder. I ungefär hälften av fallen instämmer rektorn i speciallärarens bedömning om att ett åtgärdsprogram ska upprättas.

Av intervju med rektorn framgår att det inte ha fattats beslut om att upprätta åtgärdsprogram för samtliga elever som har utretts och att hen inte fattar beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram när en elev inte bedöms vara i behov av stöd. Rektorn uppger att skolan inte är framme med det ännu.

Rättslig reglering

Garanti för tidiga stödinsatser

Nationella prov ska bl.a. användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 3. Syftet med proven i årskurs 3 är att stödja bedömningen av elevernas kunskaper i relation till kriterierna för bedömning av kunskaper. När nationella prov används ska eleverna delta i alla delar av proven. Rektorn får besluta att en elev inte behöver delta i ett nationellt prov eller i någon eller några delar av ett sådant prov, om det finns särskilda skäl (9 kap. 20 § skolförordningen).

Nationella bedömningsstöd ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 1. Bedömningsstöd får användas även i andra ämnen och årskurser än de som anges i första stycket. Bedömningsstöden ska stödja lärarnas bedömning av elevernas kunskaper. Statens skolverk får meddela närmare föreskrifter om nationella bedömningsstöd och användningen av dessa (9 kap. 22 b – c §§ skolförordningen).

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i lågstadiet i grundskolan om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3 (3 kap. 4 § skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid bl.a. en särskild bedömning enligt 3 kap. 4 § skollagen och uppföljning enligt 3 kap. 4 b § skollagen. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen).

I slutet av lågstadiet i grundskolan ska det genomföras en uppföljning av stöd i form av extra anpassningar i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs (3 kap. 4 b § skollagen).

Extra anpassningar

Om förskollärare eller lärare befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska eleven ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen).

Anmälan till rektor och utredning om elevers behov av särskilt stöd

Om det inom ramen för undervisningen framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorerna ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Åtgärdsprogram och beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorerna får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 3 kap. 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 3 kap. 11 a §, eller i form av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 §. Om en utredning enligt 3 kap. 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorerna eller den som rektorerna har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att delar av Svalövs Montessoriskolas arbete med stöd inte uppfyller författningarnas krav.

Av Skolinspektionens utredning framkommer inte annat än att verksamheten vid Svalövs Montessoriskola uppfyller författningarnas krav avseende arbetet med garanti för tidiga stödsatser och extra anpassningar, anmälan avseende elevers behov av särskilt stöd, att samråd sker med elevhälsan vid utredningar om särskilt stöd samt att upprättade åtgärdsprogram är formellt riktiga.

Av Skolinspektionens utredning framgår dock att elevers behov av särskilt stöd inte alltid utreds när rektorn får information om att elever, trots extra anpassningar, riskerar att inte nå de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Elevhälsans representanter uppger visserligen att de alltid startar en sådan utredning när de får information om att en elev riskerar att inte nå målen för utbildningen. Det framgår dock att rektorn har kännedom om att det finns ett flertal elever som har fått F i betyg i ett eller flera ämnen både höstterminen 2022 och vårterminen 2023 utan att en utredning om behov av särskilt stöd har startats. Det framgår även av utsagor från lärare att elever inte utreds trots att de anmält behov av det utan att det istället läggs på lärarna att testa nya strukturer och strategier. Även rektorn uppger att de använder sig av extra anpassningar ”in absurdum” och att detta leder till att de inte uppfyller lagstiftningens krav. Av intervju med rektor framgår även att det inte alltid startas en utredning om behov av särskilt stöd utan att det först görs en bedömning av skälen till att elever inte når de kriterier som ska uppnås. Detta är en brist.

Av Skolinspektionens utredning framgår vidare att rektorn inte fattar beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram i de fall det är aktuellt. Rektorn uppger att hen inte har fattat något sådant beslut. Även detta är en brist.

Skolans arbete med att skapa trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Förebyggande arbete för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling

Samtliga elever uppger att skolan inte är trygg för alla elever. Elever i årskurs 1-3 ger exempel på att det finns elever som retas, slåss och förstör för andra elever och att det finns elever som mobbas av sina skolkamrater. Även elever i årskurs 4-5 ger exempel på att det finns elever som är ensamma, inte behandlas bra och blir slagna. Elever på Storskolan uppger att tryggheten är bättre på Storskolan än på Mellanskolan men att det finns grupper av elever som retar andra elever på grund av klädstil eller utifrån vem eleven umgås med. Lärare på Mellanskolan uppger att såväl elever som lärare blir slagna dagligen och att det förekommer glåpord, höga skrik och att elever smäller i dörrar. Lärare på Storskolan uppger däremot att skolan är trygg och att det inte stämmer att elever blir utfrysta eller retade. Representanter för elevhälsan uppger att elevernas utsagor avseende trygghet stämmer och att det finns elever som blir utfrysta och retade för hur de klär sig och att det förekommer både verbala och fysiska kränkningar. Utbildningsledarna uppger att skolan är trygg medan rektorn uppger att hen inte är nöjd med tryggheten på skolan.

Samtliga elever uppger att lärare frågar hur eleverna upplever tryggheten på skolan vid utvecklingssamtal men att de inte har fått besvara någon enkät avseende trygghet. Av intervjuer med elever framgår även att de inte har talat om trygghetsfrågor på elevrådsmöten och att trygghetsvandringar inte har genomförts. Även lärare uppger att de talar med eleverna om hur de upplever tryggheten vid utvecklingssamtalen men att det inte har genomförts någon enkät under föregående

läsår. Lärare på Storskolan berättar att elever kan lyfta frågor som rör trygghet vid mentorssamtalen och att dessa samtal förs in i elevernas individuella studieplaner vilka rektorn har tillgång till. Rektorn uppger att det tidigare har genomförts enkäter avseende elevernas upplevelse av trygghet och att elevhälsan har deltagit i insatser men att det arbetet har "haltat rejält" under pandemin och att det under föregående läsår inte genomfördes någon sådan enkät. Rektorn får dock, enligt skolledningen, en bild av tryggheten genom att gå runt i klassrummen och genom samtal med elever, vårdnadshavare och lärare. Enligt representanter för elevhälsan har kuratorn/skolsköterskan gjort en egen liten undersökning som eleverna på Mellanskolan fick svara på. Denna undersökning visade att majoriteten av eleverna var trygga men att det fanns vissa ställen som eleverna upplevde otrygga.

Lärare på Mellanskolan uppger att de inte känner till om skolan har gjort en analys av tryggheten och utifrån den analysen identifierat områden som skolan behöver arbeta med för att öka tryggheten på skolan. Lärarna kan inte heller ge exempel på något trygghetsskapande åtgärd som vidtagits utifrån en analys. Lärare på Storskolan uppger att incidentrapporter och kränkingsanmälningar sammanställs av rektorn. Enligt elevhälsans representanter görs det på en övergripande nivå ingen analys av exempelvis kränkingsanmälningar och det vidtas inga åtgärder utifrån en sådan analys. Skolledningen uppger i intervju att de är dåliga på att göra en analys avseende det förebyggande trygghetsarbetet på Mellanskolan och att de i årskurserna 8–9 inte har haft något samlat trygghetsarbete. Rektorn uppger att skolledningen använder informationen i kränkingsanmälningar för att se mönster och vidta åtgärder. Rektorn säger dock samtidigt att det är svårt att svara på hur skolan använder information avseende kränkningar i det förebyggande arbetet och skolledningen uppger att de inte vet vilka åtgärder skolan har identifierat på en övergripande nivå. Enligt rektorn har de inte tittat på detta under föregående läsår då de behövde svara på en begäran om yttrande från Diskrimineringsombudsmannen.

Lärare på Mellanskolan uppger att de diskuterar situationen i verksamheten lärare emellan, men att de känner en frustration över att det inte händer något med det förebyggande trygghetsarbetet på skolan. Enligt Mellanskolans lärare genomför lärare trygghetsskapande åtgärder på eget initiativ och ger som exempel att de har gett eleverna bestämda placeringar i matsalen samt talat om säkerhet genom att exempelvis begränsa delar av skolgården utifrån bemanning. Lärare på både Mellanskolan och Storskolan uppger att de kan få hjälp från elevhälsan med att ta fram teman, som kan ha med trygghet att göra, som kan tas upp under mentorstiden och att kuratorn/skolsköterskan kan komma till en klass för att tala om hur man är en bra kamrat. Lärare på Storskolan uppger vidare att lärare träffar elever utanför skolan i olika aktiviteter för att skapa gemenskap och att de pratar om värdegrundsfrågor på mentorspassen. Enligt lärare på Storskolan arbetar skolan inte systematiskt med tryggheten eftersom det inte finns något behov av det. De ger dock exempel på att skolan, som en åtgärd för att stävja grupperingar i ett tidigt skede, placerar vissa elever i olika klasser. Representant för elevhälsan uppger att utifrån de samtal som hålls med elever så kan viss information lämnas till lärare. Om det är

många i samma klass som uppger något särskilt kan den informationen samlas ihop och lämnas till läraren.

Skolledningen uppger att skolan inte har haft något samlat trygghetsarbete men att det i skolans mentorsgrupper förs löpande samtal. Skolledningen uppger vidare att skolan fokuserar på trygga zoner med tillräcklig bemanning och på att separera elever som inte ska vara nära varandra. Rektorn uppger att hen, utifrån en analys av orsak och verkan, arbetar förebyggande avseende tryggheten genom att göra elever delaktiga exempelvis vid inköp av mat till lägerskolan. Rektorn uppger vidare att hen ger beröm när hen ser goda exempel.

Representanter för huvudmannen uppger att skolans arbete med att säkerställa tryggheten inte har utvärderats systematiskt. Enligt huvudmannens representanter analyserar och reflekterar styrelsen över kränkingsanmälningar, men inte på ett strukturerat sätt och de kan inte svara på när de senast gjorde en analys av kränkingsanmälningar. Representanter för huvudmannen uppger vidare att en övergripande analys som skrivs ner så att man kan jämföra med en viss regelbundenhet inte görs på huvudmannanivå.

Huvudmannen har den 9 november 2023 lämnat synpunkter på Skolinspektionens tjänsteanteckning från tillsynsbesöket. Huvudmannen anger bland annat att lärarna saknar förståelse för att grunden för trygghetsarbetet ligger i schemakonstruktionen med mentorslektioner som är värdegrundsskapande och att det är lärarna som ansvarar för det konkreta arbetet med värdegrund både på grupp- och individnivå.

Plan mot kränkande behandling

Samtliga elever uppger att de inte känner till att det finns en plan mot kränkande behandling på skolan och de vet inte heller om elever får vara med och påverka innehållet i planen.

Lärare på Mellanskolan uppger att de pratar om kränkningar i början på terminen men de har inte läst skolans plan mot kränkande behandling. Enligt lärarna får de läsa planen själva, i mån av tid. Enligt lärarna har eleverna inte varit involverade i upprättandet av planen men det görs en riskbedömning inför läsåret. Lärare på Storskolan uppger att de pratar om skolans plan mot kränkande behandling vid varje skolstart. Eleverna involveras i planen genom att lärarna pratar med dem om vad som är en kränkning och hur skolan ska motverka kränkningar.

Representanter för elevhälsan uppger att det har hjälpt till att skriva och utvärdera skolans plan mot kränkande behandling. De har även tagit upp och pratat om planen på möten. Som underlag för planen har kuratorn/skolsköterskan gjort en egen undersökning om trygghet som eleverna på Mellanskolan fick besvara.

Skolledningen uppger att anledningen till att skolans plan mot kränkande behandling inte innehåller en analys av det trygghetsskapande arbetet på skolan är att det har vävts in i det systematiska kvalitetsarbetet. Det innebär att planen mot

kränkande behandling snarare speglar de arbetsmiljörättsliga frågorna. Enligt skolledningen stämmer det att eleverna inte har varit involverade i skolans plan mot kränkande behandling. Att eleverna inte känner till planen kan bero på att skolan kallar det för "Spelregler".

Huvudmannen uppger att skolans plan mot kränkande behandling nyligen har reviderats. Rektorn tog fram ett förslag som huvudmannen fick lämna synpunkter på och därefter godkänna. Huvudmannen uppger att de inte i tillräcklig utsträckning har sett till att planen innehåller en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Vidare uppger huvudmannen att de inte heller har arbetat med att planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. Huvudmannen tillägger att det finns ett arbete men att det kanske inte är strukturerat på det sätt som Skolinspektionen efterfrågar.

Skolans plan mot kränkande behandling, för innevarande läsår, innehåller bland annat rutiner för att förebygga och motverka kränkande behandling av elever. Planen innehåller dock ingen översikt över de åtgärder som bedöms behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Det saknas även en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året och en redogörelse för hur tidigare läsårs åtgärder har genomförts.

Skolans kvalitetsrapport, avseende läsåret 2021 – 2022, innehåller bland annat en analys av skolans resultat och måluppfyllelse. Inom ramen för analysen finns en kort redogörelse för skolans kränkingsärenden under aktuellt läsår samt några åtgärder som bedöms behövs för att motverka kränkningar.

Åtgärder mot kränkande behandling

Elever uppger att skolans personal säger till de elever som gör något dumt och eleverna känner sig trygga med att de kan berätta för personalen om det har hänt något. Enligt eleverna pratar personalen både med den som kränker och den som har blivit kränkt.

Lärare uppger att de direkt agerar när de ser eller hör om en kränkning. Enligt en lärare behöver de dock sälla bland vilka incidenter de ska anmäla som en kränkning då det händer alldeles för mycket för att anmäla allt. Läraren uppger att de gör en egen bedömning av händelsen innan de anmäler. Enligt en lärare har de tidigare fått instruktion om att de skulle göra många kränkingsanmälningar men att de numera har vi fått till sig att de inte ska göra så många anmälningar. En lärare ger ett exempel på en verbal och fysisk kränkning och uppger att det inte är något som har anmälts.

Lärare på Storskolan uppger att de inte alltid anmäler kränkningar och att det beror på hur allvarlig händelsen är och om det är återkommande eller inte. En lärare uppger att det är subjektivt och att de inte alltid kan skriva en avvikelserapport då det är en omfattande process som tar lång tid. Enligt läraren är det mest effektivt att ta samtalet direkt. En lärare ger ett exempel på en verbal kränkning som

anspelar på religiös tillhörighet och uppger att det inte var något som anmäldes då det löstes direkt med eleverna.

Skolledningen uppger att de inte håller med om att den uppgift om kränkande behandling som en lärare på Storskolan gav exempel på inte ska anmälas. Vidare uppger skolledningen att det egentligen sker hundratals kränkningar på ett helt läsår men att det föregående läsår var 36 av dem som kategoriserades som en kränkning av anmälaren. Skolledningen uppger att när en kränkingsanmälan inkommer gör rektorn en allvarlighetsbedömning av händelsen och därefter skickas det vidare till ansvarig utbildningsledare som får instruktion från rektor om vilken utredning som ska göras. Skolledningen uppger att rektorn alltid gör en bedömning av kränkningens allvarlighetsgrad, oavsett om eleverna uppgett att de känner sig kränkta eller inte, samt att alla kränkingsanmälningar utreds, oavsett allvarlighetsgrad.

Huvudmannen uppger att de delar elevernas och lärarnas bild av att skolans personal reagerar och agerar när de uppmärksammar en kränkning. Vidare uppger huvudmannen att det finns en rutin för kränkingsutredningar och att den rutinen följs. Enligt huvudmannen får styrelsen inte del av de anmälningar som rektorn inte anser är en kränkning.

Skolans arbete med att skapa studiero

Elever på Mellanskolan uppger att studieron inte alltid är bra och att det kan variera beroende på lektion och ämne. Några elever uppger att om det har varit extra stökigt under en vecka pratar lärarna om det med hela klassen.

Elever på Storskolan uppger att det är god studiero på lektionerna och att lärarna använder en åtgärdsstrappa om eleverna stör studieron.

Lärare på Mellanskolan uppger att studieron inte alltid är bra och att det kan variera från lektion till lektion. Lärarna uppger också att de har haft olika strategier för att arbeta förebyggande för att skapa studiero. Lärarna uppger dock att de har informerat om att de vill ha mer stöd på lektionerna men att de inte får det. Lärare på Storskolan uppger att de pratar om studiero med eleverna och att deras metoder och struktur påverkar studieron positivt.

Skolledningen uppger att arbetet med studiero ser olika ut i olika team, men att de pratar om studiero på mentorslektionerna och på elev- och klassråd. En gång per år genomför skolan enkätundersökningar där studiero tas upp, och det genomförs även elevsamtal och lektionsobservationer. Elevsamtalen genomförs både på individ- och gruppnivå. Exempel på insatser som har vidtagits utifrån genomförda undersökningar är att rektorn påtalar för lärarna att de ska använda skolans mall för god undervisning och att lektioner ska startas och avslutas på ett visst sätt. Enligt skolledningen arbetar skolan systematiskt med studieron, och rektorn har en bra bild över hur eleverna upplever studieron på skolan. Minst var fjärde vecka ger rektorn direktåterkoppling till lärarteamen avseende bland annat studiero. Skolledningens placering på skolan, mitt i verksamheten, innebär att de kan fånga upp hur det är på rasterna, i korridorerna och i klassrummen. De kan till exempel

påtala om det är för hög ljudnivå i ett klassrum eller uppmärksamma om en lärare behöver coaching för att förbättra sin undervisning. Genom att vara i verksamheten kan skolledningen agera direkt på sådant som stör studieron.

Ordningsregler och rutin för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning

Elever på Mellanskolan uppger att det finns ordningsregler för hela skolan och att det är rektor som bestämmer om reglerna men att eleverna diskuterar dem i början av varje termin. Enligt eleverna får de komma med förslag på regler i samband med elevrådet och elevernas upplevelse är att de kan vara med och påverka ordningsreglerna på skolan. Även eleverna på Storskolan uppger att det finns regler som gäller för hela skolan, och de tror att lärarna pratar med dem om det, om det avser nya regler. Vidare kan samtliga intervjuade elever redogöra för rutinerna för hantering av mobiltelefoner i skolan.

Lärare uppger att de pratar med eleverna i början av läsåret om vad som är bra och mindre bra med ordningsreglerna. Därefter återkopplar lärarna till rektorn, och sen är det rektorn som beslutar om ordningsreglerna.

Skolledningen uppger att eleverna involveras i utarbetning, uppföljning och omarbetning av ordningsreglerna genom att de pratar med eleverna om reglerna i början av terminen. Därefter är det rektor som slutligen beslutar om reglerna.

Av inkomna dokument framgår att skolan har skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning samt ordningsregler som är gemensamma för hela skolan.

Utredning och åtgärder vid ordningsstörande beteende

Elever i årskurserna 1–3 uppger att det finns elever som, istället för att delta på lektionen, går ut och stökar i korridorerna. Enligt eleverna blir de dagligen störda i undervisningen av elever som vistas i korridoren under lektionstid och många elever får ont i öronen av stöket. Eleverna uppger att det är sex elever som brukar vara i korridorerna. Enligt eleverna brukar en av deras lärare inte säga till de elever som uppehåller sig i korridoren. Istället uppmanar läraren de andra eleverna att ignorera eleverna i korridoren.

Elever i årskurserna 4–5 uppger att det är två elever i klassen som påverkar studieron negativt. När det är stökigt får de elever som stör ordningen oftast gå ut för att arbeta någon annanstans. De eleverna brukar dock inte arbeta utan springer istället runt i korridorerna. Enligt eleverna händer det dagligen att några elever springer runt i korridorerna istället för att vara med på lektionerna. Det händer även att elever som inte går i klassen kommer in i deras klassrum under lektionstid. Eleverna uppger att lärarna säger till eleverna och ger dem frånvaro om de uppehåller sig i korridorerna. Lärarna kan även informera föräldrarna via mail att deras barn har sprungit runt i korridorerna men oftast säger läraren bara till eleverna som stör att de får vara i korridoren tills de vill börja arbeta igen.

Lärare på Mellanskolan uppger att det finns flera elever som upprepat uppehåller sig i korridorerna under lektionstid. Enligt lärarna har elevernas beteende anmälts till rektor. Lärarna känner dock inte till om rektorn har utrett orsakerna till elevernas beteende. De har bara fått information om att de ska försöka få tillbaka eleverna till klassrummet och om det inte fungerar ska de, enligt instruktion från skolledningen, bara fokusera på de elever som är kvar i klassrummet. Enligt lärarna händer det ingenting om en elev upprepat stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse.

Representanter för elevhälsan uppger att de känner till att det finns elever på skolan som stör studieron genom att uppehålla sig i korridorerna istället för att delta i undervisningen. Elevhälsan instämmer i elevernas beskrivning att detta beteende stör studieron. Enligt elevhälsan har eleverna inte utretts till följd av deras beteende.

Skolledningen instämmer i att upprepat störa lektioner, genom att till exempel vandra i korridorerna och konstant avbryta lektioner, kan definieras som upprepat ordningsstörande beteende. Enligt skolledningen har skolan inte utrett elever mot bakgrund av deras ordningsstörande beteende och det finns därmed ingen utredning att lämna till Skolinspektionen. Skolledningen uppger att skolan inte har utrett aktuella elever på det viset då deras samlade bild av aktuella elever är att det beror på lärarna. Det finns ingen dokumentation, men skolan har haft samtal med eleverna och deras vårdnadshavare om vad eleverna missar i skolan.

Huvudmannen uppger att det finns elever på skolan som vid upprepade tillfällen stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse på skolenheten och ger exempel på att det finns utåtagerande elever på skolan. Representant för huvudmannen uppger att de inte känner till att det finns elever som uppehåller sig i korridorerna men om det skett allvarligare incidenter har styrelsen blivit inkallad direkt.

Vid Skolinspektionens lektionsobservationer på Mellanskolan observerar utredarna bland annat följande. Vid samtliga lektioner rör sig en eller flera elever runt samt ut och in ur klassrummet. Vissa elever vistas den huvudsakliga tiden av lektionen ute i skolans korridorer. Dessa elever går upprepade gånger ut och in i sitt klassrum och lämnar det varje gång genom att ljudligt smälla igen dörren. Vid en observation rycker elever, som vistas ute i korridoren, i handtaget på dörren in till sitt klassrum. Elevernas beteende avbryter pågående undervisning vid ett flertal tillfällen. Vid samtliga lektioner går elever från andra klasser ut och in i klassrum där de själva inte har undervisning men där undervisning pågår.

Beslut om disciplinära åtgärder

Elever uppger att om en elev gör något riktigt dumt skickar läraren ett mail hem. Enligt eleverna är det ganska vanligt att elever får gå hem från skolan, till exempel om de slåss eller retas. Då blir eleven hemskickad, får vara hemma en dag och nästa dag får eleven komma tillbaka till skolan. Elever i årskurserna 4–5 tillägger att

det händer en till två gånger i veckan att någon elev blir hemskickad. Det är dock vanligast med ett mail hem till föräldrarna.

Lärare på Mellanskolan uppger att elever med ordningsstörande beteende har blivit hemskickade. Om det har hänt något väldigt allvarligt, till exempel att en elev slåss, ringer lärarna hem till föräldrarna och informerar om att de skickar hem eleven. Lärare på Storskolan uppger att det finns en åtgärdstrappa med tre steg som tillämpas vid ordningsstörande beteende. Om beteendet är grövre än de tre stegen i åtgärdstrappan skickas eleven hem för dagen och det blir direkt ett samtal hem till elevens vårdnadshavare. Vidare uppger en lärare på Storskolan att om en elev bryter mot regeln att de inte får ha mobiltelefoner på lektionerna får eleven en instruktion från läraren om att mobiltelefonen ska vara i skåpet. Om instruktionen inte fungerar säger läraren till eleven att lämna mobiltelefonen till läraren. Om inte heller det fungerar säger läraren till eleven att hen kan gå hem för dagen.

Skolledningen uppger att det händer att skolan kallar in elevens vårdnadshavare samma dag som något har inträffat, till exempel om en elev är utåtagerande och använder våld mot personal. Vidare uppger skolledningen att elever och lärare kanske uttrycker det som att skolan "ringer hem elever" men det innebär att skolan kallar elevens vårdnadshavare till skolan och ibland får eleven följa med vårdnadshavaren hem. Enligt skolledningen har det förekommit att lärare, efter kontakt med vårdnadshavare, skickat hem en elev från skolan. För närvarande gäller det bara en elev. Skolledningen tillägger att skicka hem elever över dagen är en form av avstängning som inte kan tillämpas på det sätt som lärare och elever beskrivit för Skolinspektionen. Den disciplinära åtgärden ska vara att elevens föräldrar ska komma till skolan för samtal och ibland tar föräldrarna med sig eleven hem.

Huvudmannen uppger att de känner till att elever skickas hem för dagen och tillägger att det då har ordnats med undervisning i hemmet. Det är dock en så sällsynt åtgärd att huvudmannen kommer ihåg de få gånger det har hänt. Det är en åtgärd som vidtas i absolut sista hand och åtgärden är inte ens sanktionerad i förhand utan det har snarare konstaterats i efterhand. Huvudmannen har inte varit involverad när en elev har blivit hemskickad över dagen.

Anmälan till socialnämnden

Lärare uppger att de meddelar skolledningen om de får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Därefter är det rektor, utbildningsledare och skolsköterska som hanterar anmälan till socialnämnden. Skolledningen bekräftar att anmälan görs till socialnämnden vid misstanke eller kännedom om att ett barn far illa.

Rättslig reglering

Skolans förebyggande arbete med att skapa trygghet

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet (5 kap. 3 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever (6 kap. 6 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen (prop. 2021/22:160 s. 41) framgår att ett arbete för trygghet är närmare sammankopplat med hur skolan ser till att förebygga och motverka kränkningar och att det finns ett främjande arbete med normer och värden. Det är viktigt att arbetet med detta sker på ett skolövergripande sätt och att skolans personal har ett gemensamt förhållningssätt. Det också viktigt att arbetet med detta inte bedrivs avskilt från undervisningen och utan tillräcklig koppling till elevers vardag. Det gäller således att se till att elever är trygga både i undervisningen och under övriga delar av skoldagen. Av förarbetena framgår vidare (s 46 f.) att ett förebyggande arbete för trygghet innebär att skolan identifierar och undanröjer hinder i syfte att se till att eleverna är trygga under hela sin skoldag och därigenom har goda möjligheter till utveckling och lärande. Betydelsefulla delar i det förebyggande arbetet är hur skolan arbetar med normer och värden, inklusive jämställdhet, bl.a. genom att främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas. Det är viktigt att all personal har ett gemensamt förhållningssätt som ger eleverna förutsägbarhet i deras vardag samt att eleverna kan lita på att alla vuxna i skolan agerar vid olika former av kränkningar. Arbetet mot kränkande behandling är grundläggande i skolors arbete för trygghet.

Plan mot kränkande behandling

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).

En plan mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad (2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

Åtgärder mot kränkande behandling

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling (1 kap. 5 § skollagen).

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En sådan åtgärd får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § skollagen).

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolans arbete med att skapa studiero

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där undervisningen präglas av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Ordningsregler och rutin för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).

Det ska för varje skolenhet finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rektorn beslutar om sådana rutiner (5 kap. 4 e § skollagen).

Utredning och åtgärder vid ordningsstörande beteende

Om en elev i förskoleklassen eller grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en sådan utredning ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (5 kap. 9 – 10 §§ skollagen).

Beslut om disciplinära åtgärder

Enligt de förutsättningar som anges i 5 kap. 7-23 §§ skollagen får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål. Sådana åtgärder får vidtas endast om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § skollagen).

Rektorn får besluta att stänga av en elev helt eller delvis om eleven agerar på ett sådant sätt att andra elevers eller personals säkerhet bedöms vara hotad. Rektorn får även besluta att stänga av en elev helt eller delvis om åtgärder enligt 5 kap. 13 § skollagen inte är tillräckligt ingripande eller inte är möjliga att genomföra eller det finns särskilda skäl med hänsyn till elevens beteende, och det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero. Eleven ska erbjudas kompensation för den undervisning som han eller hon går miste om på grund av avstängningen. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt första eller andra stycket (5 kap. 14 § skollagen).

Ett beslut om avstängning får innebära avstängning endast under den tid som behövs för en skyndsam utredning av vilka andra åtgärder som kan behövas. En elev får inte stängas av för en längre tids period än en vecka och inte heller vid fler tillfällen än två gånger per kalenderhalvår (5 kap. 15 § skollagen).

Innan rektorn beslutar om avstängning ska eleven och elevens vårdnadshavare beredas tillfälle att yttra sig. Rektorn ska informera huvudmannen när han eller hon har fattat ett beslut om avstängning. Om eleven är under 18 år ska även socialnämnden informeras om beslutet (5 kap. 16 § skollagen).

Om en åtgärd i form av bland annat avstängning har vidtagits ska den dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden (5 kap. 24 § skollagen).

I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild tillämpas bland annat 31-33 §§ förvaltningslagen (2017:900) (29 kap. 10 § skollagen).

För varje skriftligt beslut ska det finnas en handling som visar dagen för beslutet, vad beslutet innehåller, vem eller vilka som fattat beslutet samt överklagandehänvisning. Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klagande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som varit avgörande för myndighetens ställningstagande (31 – 33 §§ förvaltningslagen).

Anmälan till socialnämnden

Myndigheter och anställda vars verksamhet berör barn och unga är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa (14 kap. 1 § socialtjänstlagen [2001:453]).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att delar av Svalövs Montessoriskolas arbete med trygghet och studiero inte uppfyller författningarnas krav. Av Skolinspektionens utredning framkommer inte annat än att verksamheten vid Svalövs Montessoriskola uppfyller författningarnas krav avseende att personal agerar vid kränkande behandling och att anmälda kränkningar utreds, ordningsregler och rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner samt anmälan till socialnämnden. Det framgår visserligen av utredningen att det inte är studiero på alla lektioner men Skolinspektionens utredning visar samtidigt att det bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa studiero genom att åtgärder vidtas utifrån en analys av de behov som framkommit i verksamheten. Av utredningen framgår dock att delar av Svalövs Montessoriskolas arbete med trygghet och studiero inte uppfyller författningarnas krav.

Skolans arbete med att skapa trygghet

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i det förebyggande arbetet för att skapa trygghet och för att motverka kränkande behandling.

Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns elever som känner sig otrygga, att det finns otrygga platser och att det förekommer verbala och fysiska kränkningar samt mobbning. Det framgår att det pågår ett visst värdegrundsarbete på skolan samt att det har satts in några trygghetsskapande åtgärder. Utredningen visar dock att de åtgärder som har satts in inte bygger på en kartläggning och en analys av de behov som finns på skolan när det gäller elevernas trygghet. Samtliga elever uppger att skolan inte tar reda på elevernas upplevelse av trygghet på något annat sätt än genom samtal. Det framgår inte av utredningen att de samtal som förs sammanställs eller att det dras några slutsatser på en generell nivå utifrån dessa samtal. Flera lärare, elevhälsans representanter och skolledningen uppger att skolan inte har undersökt elevernas upplevelse av trygghet på en skolövergripande nivå genom exempelvis enkäter och det framgår inte att det har gjorts några trygghetsvandringar. Lärare kan inte ge något exempel på trygghetsskapande åtgärder som satts in utifrån en analys av elevernas trygghet. Det enda exemplet som rektorn ger på åtgärder som vidtagits utifrån en analys är att hen gör elever delaktiga vid exempelvis inköp av mat till lägerskolan. Elevhälsans representanter uppger att skolan inte analyserar kränkingsanmälningar på en övergripande nivå och vidtar åtgärder utifrån en sådan analys, och rektorn uppger att en sådan analys inte har gjorts under föregående läsår. Skolinspektionens utredning visar vidare att alla uppgifter om kränkande behandling inte anmäls till rektorn och huvudmannen (se Skolinspektionens bedömning under avsnittet "Åtgärder mot kränkande behandling"). Detta får till följd att det inte finns ett fullständigt underlag att arbeta utifrån för att motverka kränkande behandling.

Att det inte finns något skolövergripande arbete, som innebär att skolan följer upp elevernas trygghet och analyserar vilka behov som finns på skolan och därigenom identifierar och undanröjer hinder i syfte att se till att eleverna är trygga, är en

brist. Att huvudmannen uppger att lärarna saknar förståelse för att grunden för trygghetsarbetet ligger i schemakonstruktionen med mentorslektioner som är värdegrundsskapande och att det är lärarna som ansvarar för det konkreta arbetet med värdegrund både på grupp- och individnivå föranleder ingen annan bedömning. Detta då det är huvudmannens ansvar att säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet samt att detta arbete utgår från en uppföljning och analys av behoven i verksamheten.

Plan mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen brister i sin skyldighet att se till att det upprättas en plan mot kränkande behandling som uppfyller skollagens krav samt att elevernas medverkan i planen säkerställs.

Svalövs Montessoriskolas plan mot kränkande behandling, för innevarande läsår, innehåller inte en redogörelse för vilka åtgärder som, utifrån en aktuell kartläggning och analys, bedöms behövas för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Vidare saknar planen en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året samt en redogörelse för hur föregående års eventuellt planerade åtgärder har genomförts. Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller därmed inte skollagens krav i dessa avseenden. Att skolans kvalitetsrapport, avseende läsåret 2021 – 2022, till viss del redogör för vilka åtgärder som bedöms behövas för att motverka kränkningar föranleder ingen annan bedömning avseende planen mot kränkande behandling. Vidare framgår det av Skolinspektionens utredning att eleverna inte ges möjlighet att medverka vid upprättandet, uppföljningen eller översynen av planen.

Åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen brister i sin skyldighet att se till att skolpersonal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektor och att rektorn anmäler detta till huvudmannen.

Av Skolinspektionens utredning framgår det att alla kränkningar inte anmäls till rektorn. Lärare på såväl Mellanskolan som Storskolan ger konkreta exempel på fysiska och verbala kränkningar som inte har anmälts till rektorn. Vidare framgår det av utredningen att lärare gör en egen bedömning av händelser, där allvarlighetsgrad och kontinuitet beaktas, innan de eventuellt anmäler till rektorn. Av utredningen framgår vidare att huvudmannen inte får ta del av samtliga kränkingsanmälningar utan endast de som rektorn anser utgöra en kränkning.

Utredning och åtgärder vid ordningsstörande beteende

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med elever med ordningsstörande beteende. Av Skolinspektionens utredning framgår det att elever, lärare, elevhälsa och skolledningen samstämmigt upplever att det finns elever på skolan med ett upprepat ordningsstörande beteende. Vidare framgår det

av utredningen att lärare har anmält aktuella elevers beteende till rektorn. Trots detta har det vid skolan inte genomförts några utredningar kopplat till elevernas beteende, vilket är en brist.

Beslut om disciplinära åtgärder

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med disciplinära åtgärder. Att begränsa elevers rätt till utbildning genom att skicka hem en elev återstoden av dagen kan endast göras med stöd av bestämmelserna i 5 kapitlet skollagen. Skolinspektionen bedömer att det tillvägagångsätt som framgår av utredningen, det vill säga att skolan efter kontakt med vårdnadshavare har skickat hem en eller flera elever med ordningsstörande beteende, utgör en avstängning enligt skollagen. Av Skolinspektionens utredning framgår dock att det inte har fattats något skriftligt beslut om avstängning. Ett sådant beslut är en förutsättning för att frågan om avstängning ska kunna överklagas och överprövas i förvaltningsdomstol. Att skolan inte har upprättat skriftligt beslut om avstängning är en brist.

Vidare framgår det av utredningen att det har förekommit att beslut om avstängning, i förevarande fall att en elev har skickats hem, har fattats av lärare och inte av rektorn. Eftersom rektorn inte får uppdra åt någon annan att fatta beslut om avstängning utgör även detta en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Svalövs Montessori Ekonomisk förening verksamhet vid Svalövs Montessoriskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller delar av arbetet med stöd samt delar av arbetet med att skapa trygghet och studiero. Det finns därför skäl att förelägga Svalövs Montessori Ekonomisk förening att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Modersmålsundervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolledningen uppger att sedan Svalövs kommun sagt upp möjligheten för skolans elever att ta del av kommunens modersmålsundervisning har rektorn arbetat med att anställa lärare i modersmålsundervisning. Samtliga elever som är berättigade modersmålsundervisning, oavsett antalet elever som önskar undervisning i respektive språk, kommer att erbjudas modersmålsundervisning på skolan.

I en skriftlig komplettering, från den 16 november 2023, har rektorn redogjort för att modersmålsundervisning avseende fyra språk numera erbjuds på skolan. I

övriga språk finns det färre än fem berättigade elever per språk. Trots detta fortgår tillsättning av lärare för modersmålsundervisning i engelska och franska.

Rättslig reglering

En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och eleven har grundläggande kunskaper i språket (10 kap. 7 § skollagen).

En huvudman är skyldig att anordna modersmålsundervisning i ett språk endast om minst fem elever som ska erbjudas modersmålsundervisning i språket önskar sådan undervisning, och det finns en lämplig lärare (5 kap. 10 § skolförordningen [2011:185]).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten numera uppfyller författningarnas krav avseende modersmålsundervisning. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Tillgång till elevhälsa

Elever uppger att det finns en speciallärare och en kurator/skolsköterska på skolan. De träffar skolsköterskan en gång om året och de har även haft hälsosamtal där de bland annat pratar om hur de trivs på skolan och om mobbning.

Representanter för elevhälsan och skolledningen uppger att elevhälsan består av en lärare som utbildar sig till speciallärare och en person som arbetar både som kurator och skolsköterska. För närvarande omfattar speciallärartjänsten motsvarande 20 procent. Skolan har även tillgång till skolläkare, skolpsykolog och logoped vid behov.

Rapportering och utredning av frånvaro

Elever uppger att om de inte kommer till skolan eller en specifik lektion anmäler lärarna frånvaron i ett digitalt system och kontaktar föräldrarna. Enligt elever på Storskolan får föräldrarna även meddelande om en elev har avvikit eller inte arbetat under lektionen.

Lärare, representanter för elevhälsan och skolledningen uppger att lärarna kontaktar föräldrarna om en elev inte kommer till skolan, om elev har avvikit eller om en elev inte har deltagit på lektionen. En digital frånvaroanmälan görs direkt. Vidare uppger lärare att när en elev har upprepad eller längre frånvaro kontaktar skolan hemmet och därefter hålls ett möte med vårdnadshavare. Elevhälsan involveras vid viss frånvaro och även elevens mentor får information om frånvaron.

Av inkomna utredningar avseende upprepad eller längre frånvaro framgår bland annat att de orsaker som kan ligga till grund för elevernas frånvaro utreds samt att utredningarna sker i samråd med elevernas vårdnadshavare och elevhälsan.

Rättslig reglering

Tillgång till elevhälsa

För eleverna i bland annat grundskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten. För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare (2 kap. 25 § skollagen).

Varje elev i grundskolan ska erbjudas minst tre hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Hälsobesöken ska vara jämnt fördelade under skoltiden. Eleven ska dessutom mellan hälsobesöken erbjudas undersökning av syn och hörsel och andra begränsade hälsokontroller (2 kap. 27 § skollagen).

Rapportering och utredning av frånvaro

En elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag (7 kap. 17 § skollagen).

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav avseende tillgång till elevhälsa samt rapportering och utredning av frånvaro. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Förutsättningar för utbildningen vid skolenheten

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rapportering till hemkommun

Skolledningen uppger att de, varje månad, rapporterar in antalet inskrivna elever vid skolan till elevernas respektive hemkommun. Även när en utredning om frånvaro har inletts kontaktar skolan elevens hemkommun. Skolan kontaktar både ansvarig skolförvaltning och ansvarig socialtjänst när en elev har en problematisk frånvaro.

Representanter för huvudmannen uppger att de säkerställer att elevernas respektive hemkommun meddelas när en elev har slutat skolan eller har en problematisk frånvaro. Det är rektorn som ansvarar för den rapporteringen och det finns en rutin för detta.

Rättslig reglering

När en skolpliktig elev börjar eller slutar vid en skolenhet med en annan huvudman än hemkommunen eller det hos en sådan huvudman har inletts en utredning om elevens frånvaro enligt 7 kap. 19 a § skollagen, ska huvudmannen snarast lämna uppgift om detta till hemkommunen (7 kap. 22 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Styrning och utveckling av utbildningen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannens klagomålshantering

Representanter för huvudmannen uppger att de klagomål som lämnas inom ramen för huvudmannens klagomålshantering går till styrelsens ordförande. Vid inkomna klagomål tar ordförande kontakt med den som lämnat klagomålet för att inhämta synpunkter. Den vanligaste åtgärden till följd av ett klagomål är att ett möte hålls med alla berörda. Huvudmannen uppger att det hittills inte har framkommit att skolan har gjort fel utan det har oftast handlat om brister i kommunikationen. Vidare uppger representant för huvudmannen att de informerar samtliga medlemmar om rutinerna för klagomålshanteringen vid den årliga stämman. Informationen ges även vårdnadshavare vid föräldramöten.

Rättslig reglering

Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas (4 kap. 7 § skollagen).

Huvudmannen ska ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. När huvudmannen har tagit emot ett klagomål ska huvudmannen bekräfta detta, skyndsamt göra den utredning som behövs för att kunna hantera klagomålet och återkoppla till den som har framfört klagomålet. Huvudmannen ska ha skriftliga rutiner för klagomåls-
hanteringen och aktivt verka för att rutinerna är kända bland elever, vårdnadshavare och personal (4 kap. 8 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Anna Thuröe

Anna Thuröe

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Thuröe

X Jenny Åkesson

Jenny Åkesson

Föredragande

Signerat av: Jenny Åkesson

I ärendets handläggning har även utredarna Charlotta Nord och Johanna Tinghammar Bruck samt regionjurist Maria Nyman medverkat.